

Ennakkovaikutusten arviointi

Ennakkovaikutusten arviointi

Kuntaliitto suosituksessa ohjeistetaan, että

- Päättäjien tulee tarkastella useita erilaisia vaikutuksia samanaikaisesti ja kokonaisvaltaisesti. Päätöksiä valmisteltaessa ja tehtäessä tulee ottaa huomioon, miten ne vaikuttavat kuntalaisiin, ympäristöön, organisaatioon ja henkilöstöön sekä talouteen.
 - *Kuntalaisvaikutuksilla* eli ihmisiin kohdistuvilla vaikutuksilla tarkoitetaan päätösesityksen vaikutuksia, jotka voivat kohdistua yhtäältä kunnan palveluja käyttäviin henkilöihin ja toisaalta henkilöihin, jotka asuvat kunnassa mutta eivät käytä palveluja (potentiaaliset asiakkaat). Ihmisiin kohdistuvissa vaikutuksissa tarkastellaan hyvinvoinnin ja terveyden edellytyksiä sekä niiden jakaantumista.
 - *Ympäristövaikutukset* kohdistuvat ihmisten elinoloihin, terveyteen ja viihtyvyyteen, maaperään, luonnon monimuotoisuuteen, ilmastoon, maisemaan, kaupunkikuvaan tai kulttuuriperintöön.
 - *Organisaatio- ja henkilöstövaikutukset* kohdistuvat eri organisaatioiden välisiin suhteisiin, organisaation tehtäviin tai menettelytapoihin, luottamuselinten toimintaan, henkilöstöön tai hallintoon.
 - *Taloudelliset vaikutukset* kohdistuvat kunnan tuloihin tai menoihin joko niitä lisäämällä tai vähentämällä. Taloudellisiin vaikutuksiin kuuluvat myös yritysvaikutukset, eli se miten kunta mahdollistaa alueellaan yritystoimintaa.
 - Vertailukohtana nykytilanne.
 - Joskus on hyvä arvioida senkin vaikutukset, mitä tapahtuu, jos mitään ei tehdä

Akuutin vuodeosastohoidon keskittäminen Pyhäjärvelle

NYKYTILA:

Akuuttia vuodeosastohoitoa tarjotaan Selänteen alueella tällä hetkellä kahdessa paikassa: Haapajärvellä ja Pyhäjärvellä yhteensä 41 paikkaa. Vuodeosastolla päivystyksestä äkillisen hoidon tarpeen vuoksi osastolle tulleita tai muista sairaaloista somaattista jatkohoitoa tarvitsevia kaikkien erikoisalojen potilaita. Hoito on kokonaisvaltaista ja akuutin sairauden korjaamisen lisäksi keskitytään erityisesti toimintakyvyn palauttamiseen ja noudatetaan nopean kotiuttamisen ja kuntouttavan hoitotyön periaatteita.

Haapajärven terveyskeskus tarvitsee laajan peruskorjauksen, akuutin vuodeosastohoidon tarve on vähentynyt. Akuutin vuodeosastohoidon tarve tulee kuntalaiselle pääsääntöisesti äärimmäisen harvoin ja hoitajakso ei kestä kauaa, minkä vuoksi alueellinen järjestäminen on järkevää. Akuutin vuodeosastohoidon kustannukset ovat tällä hetkellä noin 4,05 miljoonaa euroa.

MUUTOS:

Kun akuutilla vuodeosastolla keskitytään vain akuutin sairauden korjaamiseen ja toimintakyvyn palauttamiseen osaston keskimääräinen pitkän ajan hoitoaikataavoite voi olla 2–3 vuorokautta. Tarve voidaan hoitaa 25 vuodepaikalla. Toiminta on mahdollista toteuttaa koko alueelle Pyhäjärvellä, jossa on jo olemassa terveet ja toimivat vuodeosastotilat. Akuutin vuodeosastohoidon keskittäminen on mahdollista, arviointi hoidetaan jatkossa Reisjärvellä. Haapajärven osastotoiminta voidaan ajaa alas ja säästää merkittävästi kaupungin investointikustannuksia. Osaston henkilöstöä voidaan hyödyntää yhteistoiminta-alueella vahvistaen mm. kotiin annettavien palvelujen määrää ja laatua. Vuodeosastohoidon vähentäminen ja painopisteen siirtäminen kevyempiin palvelumuotoihin (esim. kotisairaala) ovat soteuudistuksen mukaisia uudistuksia.

Akuutin vuodeosastohoidon keskittäminen Pyhäjärvelle

Talous

- Akuutin vuodeosastohoidon keskittäminen säästää kuntayhtymän alueella 1.331.000 miljoonaa euroa vuositasolla, kun uudistus on toteutettu.
- Haapajärven kaupunki säästää investointikustannuksissa merkittävästi.
- Haapajärven kaupungilla mahdollisuus organisoida puhtaus- ja ateriapalveluja uudelleen

Kuntalainen

- Potilaan hoitoon yhdessä yksikössä toimimisella ei ole vaikutusta.
- Voi parantaa palvelun laatua, kun hoito on yhdenmukaista kaikille asiakkaille, henkilöstön käyttö on joustavampaa ja ammattitaitoista resurssia on käytettävissä.
- Lisää omaisten tarvetta liikkua alueella. Kuntayhtymän (siirto)kuljetuksiin ei juuri vaikutusta

Organisaatio/henkilöstö

- Henkilöstön käyttö, työsuunnittelu ja johtaminen helpottuu, kun toimitaan yhdessä yksikössä
- Haapajärven akuuttivuodeosaston henkilöstölle merkittäviä vaikutuksia: henkilöstö siirtyy uusiin tehtäviin tai uuteen toimipaikkaan.
- Henkilöstön työhön tulee muutoksia, kun työn painopiste siirtyy enemmän kotihoitoon ja avopalveluun.

Ympäristö

- Ympäristövaikutukset ovat pienet. Vaikutuksia lähinnä yksityisautoilun näkökulmasta, kun omaiset liikkuvat kuntayhtymän alueella tullessaan vuodeosastolle vierailulle

Lääkäripäivystyksen keskittäminen Haapajärvelle

Sisältää röntgenpalvelut, dialyysin, välinehuollon ja kiirettömän vastaanoton

NYKYTILA:

Lääkäripäivystystä on saatavissa tällä hetkellä kaikissa yhteistoiminta-alueen kunnissa. Lääkäripäivystys on tarkoitettu äkillisesti sairastuneiden, myrkytystapauksille ja lieville tapaturmille. Kiireetön vastaanotto löytyy joka kunnasta. Kiireettömällä vastaanotolla hoidetaan mm. kroonisia sairauksia ja säännöllisiä seurantakäyntejä, kiireettömien vaivojen selvittelyä ja kirjoitetaan todistuksia. Vastaanottopalvelujen tarve vaihtelee kunnittain – joka päivä joka paikassa ei ole yhtä iso palvelutarve.

MUUTOS:

Selänteen alue kärsii lääkäriresurssin puutteesta ja lääkäritarvetta joudutaan paikkaamaan ostopalveluin. Jotta rajallista resurssia saadaan kohdennettua paremmin kuntalaisten tarpeisiin on uudistus perusteltu. Lääkäripäivystyksen keskittäminen Haapajärvelle on mahdollista uusien tilojen valmistuttua. Yhdessä toimipisteessä toimiminen mahdollistaa lääkärin työn yhdenmukaisen suunnittelun, resurssin tarkoituksenmukaisen jakamisen, sijaistamiset jne. Säästö muodostuu lääkärin ostopalvelun vähentymisestä ja hoitajaresurssin uudelleen järjestelystä. Kiireetöntä vastaanottoa tarjotaan edelleen kaikissa alueen kunnissa tarpeen mukaan. Sairaanhoidajan tekemä hoidontarpeen arviointi ja päivystävän sairaanhoidajan vastaanotto on edelleen kaikissa kunnissa.

Lääkäripäivystystä tukee röntgenpalvelut, dialyysi ja keskitetty välinehuolto. Laboratorionäytteiden otto tarjotaan jatkossakin lähipalveluna jokaisessa kunnassa.

Lääkäripäivystyksen keskittäminen Haapajärvelle

Sisältää röntgenpalvelut, dialyysin, välinehuollon ja kiireettömän vastaanoton

Talous

- Vahvistaa taloutta kuntayhtymän alueella 200.000 euroa vuositasolla, kun uudistus on toteutettu
- Vähentää lääkäriostopalvelun tarvetta
- Vahvistaa Haapajärven asemaa asiointikuntana; esim. lääkärikäyntien yhteydessä hyödynnetään alueen palveluja.

Kuntalainen

- Vastaanotolle pääsy helpottuu, kun kuntayhtymän rajallinen lääkäriresurssi voidaan hyödyntää paremmin.
- Lisää kuntalaisten kulkemista, kun kiirevastaanotto keskitetään.
- Kiireetöntä vastaanottoa, sairaanhoitajan tekemää hoidontarpeen arviointia ja päivystävän sairaanhoitajan vastaanotto on edelleen saatavissa omassa kunnassa tarpeen mukaan

Organisaatio/henkilöstö

- Lääkäriresurssin parempi hyödyntäminen asiakaspalveluun.
- Hoitajaresurssin uudelleen kohdentaminen
- Saattaa helpottaa lääkäreiden rekrytointia, kun lääkärivastaanottotoiminnasta saadaan yhtenäinen kokonaisuus ja kollegiaalinen tuki on aina saatavilla

Ympäristö

- Ympäristövaikutukset ovat pienet. Vaikutuksia lähinnä lisääntyvän yksityisautoilun vuoksi.

Hammashuollon keskittäminen Haapajärvelle. Liikkuva yksikkö tukee palvelua

NYKYTILA:

Suun- ja hampaiden terveydenhuollon tavoitteena on tarjota perushammashoitoa kaikissa kunnissa. Koko väestö kuuluu hoitotakuun piiriin ja hoito pyritään antamaan hoitotakuun määrittämässä aikarajoissa. Lähipalvelut tuotetaan pääsääntöisesti omana työnä. Hammashuolto on saatavissa jokaisessa kunnassa.

Hammashuollon tarve kunnittain vaihtelee. Osalla kunnista on merkittäviä vaikeuksia terveiden ja toimivien tilojen suhteen. Hammaslääkäriresurssin parempi hyödyntäminen ja toimintatapojen uudistaminen helpottuu, kun pääosin hammashuolto toimii yksissä tiloissa. Hammashuollon tarve tulee kuntalaiselle pääsääntöisesti harvoin ja hoitajakset ovat suhteellisen lyhyitä.

MUUTOS:

Haapajärven terveystalokeskustalokustannuksien valmistuttua Selänteen alueen hammashuolto on tarkoituksenmukaista järjestää yhdessä paikassa siten, että liikkuva yksikkö tukee palvelua tarjoten esim. ikäihmisten ja koululaisten tarkastukset ja pienet toimenpiteet edelleen lähipalveluna kaikissa kunnissa. Muutos on mahdollista toteuttaa asteittain, mikä mahdollistaa investointikustannuksissa säästämisen esim. Reisjärvellä.

Hammashuollon keskittäminen Haapajärvelle. Liikkuva yksikkö tukee palvelua

Talous

- Vahvistaa taloutta kuntayhtymän alueella 140.000 euroa vuositasolla, kun uudistus on toteutettu
- Vahvistaa Haapajärven asemaa asiointikuntana; hammaslääkärikäyntien yhteydessä hyödynnetään alueen palveluja.
- Edellyttää Haapajärven terveyskeskusinvestoinnin toteutumista
- Vähentää esim. Reisjärven kunnan investointitarvetta

Kuntalainen

- Keskitetty hammashoito mahdollistaa ”kerralla kuntoon” palvelun, joka vähentää yksittäisten käyntien määrää
- Lisää kuntalaisten kulkemista.
- Ei välitöntä vaikutusta yksittäisen kuntalaisten palvelun laatuun ja määrään, hammaslääkäriresurssi on nykyisen väestömäärän mukainen.
- Vastaanotolle pääsy helpottuu, kun kuntayhtymän hammaslääkäri- ja suuhygienistiresurssi voidaan hyödyntää paremmin.
- Liikkuva yksikkö täydentää palvelua ja tuo palvelun entistäkin lähemmäs

Organisaatio/henkilöstö

- Henkilöstön työhön tulee muutoksia, kun työntekijät joutuvat omaksumaan uudenlaisen toimintakulttuurin ja liikkuvan toimipisteen.
- Henkilöstö liikkuu Selänteen alueella.
- Työn suunnittelu ja palvelun johtaminen helpottuu

Ympäristö

- Ympäristövaikutukset ovat pienet. Vaikutuksia lähinnä lisääntyvän yksityisautoilun vuoksi.

Kuntayhtymän yhteinen arviointiyksikkö keskitetään Reisjärvelle

NYKYTILANNE:

Palvelutarpeen arvioinnissa iäkäs henkilö ja tarvittaessa omainen tai läheinen voivat pohtia yhdessä sosiaali- tai terveydenhuollon työntekijöiden kanssa, minkälainen tuki ja minkälaiset palvelut ovat tarpeen. Lisäksi arvioinnissa annetaan ohjausta ja neuvontaa saatavilla olevista palveluista ja kartoitetaan iäkkään henkilön omia voimavaroja ja tukiverkostoa. Yleensä palvelutarvearviointi tehdään asiakkaan kotona, mutta joissakin tapauksissa voidaan järjestää myös erillinen kotihoidon tai palveluasumisen arviointijakso, jolloin voidaan tarkemmin selvittää henkilön toimintakykyä, kuntoutumismahdollisuuksia sekä tuen ja palvelujen tarvetta. Selänteen alueella arviointiyksiköissä (joka kunnassa) on tämän lisäksi asiakkaita, jotka odottavat palveluasumispaikkaa tai ovat esim. omaishoidon vapaan aikaisessa hoidossa (vuorohoidossa).

MUUTOS:

Arviointijaksot toteutetaan pääsääntöisesti asiakkaan kotona. Arviointi toteutetaan arviointiyksikössä vain, mikäli sitä ei ole turvallista toteuttaa asiakkaan kotona. Jotta arviointiyksikkö voi toimia kuten se on alun perin tarkoitettu: toimintakyvyn, kuntoutumisen ja tuen tarpeen arviointina, on tarpeen kehittää kotona asumisen tukea (kotihoito ja kotisairaaloiminta) siten, että yksikössä ollaan vain arvioinnissa tai lääketieteellisin perustein. Palvelupaikan odottaminen tapahtuu tuettuna omassa kodissa tai tehostetussa palveluasumisen yksikössä. Jotta arviointi on entistäkin yhdenmukaisempaa alueella, osastohoidon ja kotiin annettavien palvelujen kehittämistä voidaan jatkaa on tarkoituksenmukaista, että alueen arvioinnit toteutetaan yhdessä paikassa: Reisjärvellä, jossa jo toimii arviointiin keskittynyt yksikkö. Arviointia tarvitsevien asiakkaiden määrä vaihtelee ja palvelun laadukas järjestäminen on mahdollista, jos asiakkaat ovat samassa yksikössä.

Omaishoitajien vapaiden yms. vuorohoitotarpeiden aikainen hoito toteutetaan Reisjärven arviointiyksikössä tai Honkalinnassa, mikäli siellä on tilaa. Muussa tapauksessa vuorohoitopaikkoja voidaan hankkia ostopalveluna / palvelusetelillä tai perhehoitona.

Kuntayhtymän yhteinen arviointiyksikkö keskitetään Reisjärvelle

Talous

- Yksi yhtenäinen arviointiyksikkö vahvistaa taloutta kuntayhtymän alueella 426.720 euroa

Kuntalainen

- Henkilöstön osaamisen keskittäminen parantaa palvelun laatua.
- Arviointiyksikön toiminta yhdenmukaistuu kuntayhtymän alueella, kun arvioinnit tehdään samassa yksikössä.
- Vuorohoitoa varten ei pidetä varmuuden vuoksi paikkoja, vaan tarjonnan ylittävä kysyntä ostetaan joustavasti, mikä lisää paikallisten yrityksille liiketoimintamahdollisuuksia
- Lisää kuntalaisten liikkumista.

Organisaatio/henkilöstö

- Reisjärvellä arvioinnin keskittäminen ei vaikutusta henkilöstöön tai tehtäviin
- Haapajärven vuorohoidon henkilöstölle merkittäviä vaikutuksia: henkilöstön toimenkuvat muuttuvat, he siirtyvät uusiin tehtäviin tai uuteen toimipaikkaan.
- Ostopalvelujen lisääminen vähentää oman toiminnan paikkoja ja sitä kautta henkilöstön määrää.

Ympäristö

- Ympäristövaikutukset ovat pienet. Vaikutuksia lähinnä lisääntyvän yksityisautoilun vuoksi.

Kotihoidon ja kotisairaalatoiminnan vahvistaminen

NYKYTILANNE:

Selänteen alueella yli 75-vuotiaiden määrä kasvaa edelleen. Se tarkoittaa aitoa palvelutarpeen kasvua ikäihmisten palveluissa. Kotihoidon uudistamista jatketaan myös osana tulevaisuuden sosiaali- ja terveystieteiden ohjelmaa.

Toimiva kotihoito rakentuu kolmen peruspilarin varaan:

- Kotihoitoa on tarvittaessa oltava saatavilla kaikkina vuorokauden aikoina ja jokaisena viikonpäivänä.
- Työn tulee olla kuntouttavaa ja siinä on hyödynnettävä kuntouttavia toimintamalleja, esimerkiksi kotikuntoutus ja etäkuntoutus.
- Äkillisiä ja kiireellisiä tilanteita varten tulee olla määriteltynä akuuttitilanteiden toimintamalli, esimerkiksi lääketieteellisten palvelujen ja konsultaation mahdollisuus.

Kotisairaalassa voidaan hoitaa muuten hyväkuntoisia infektiopotilaita, joilla on suonensisäinen antibioottihoito, syöpäpotilaita, joilla tarvitaan kivunhoitoa, suonensisäistä antibioottihoitoa tai veritiputuksia, palliatiivista hoitoa tarvitsevia ja saattopotilaita, muuten hyväkuntoisten kirurgisten potilaiden jatkohoitoa, esimerkiksi haavojen hoitoa, diabeetikoiden hoidon tasapainotusta, suonensisäistä ravitsemusta tarvitsevat potilaita jne.

Kotisairaalan potilaan täytyy olla sellaisessa kunnossa, että kotona hoitaminen on mahdollista. Potilaan tulee selviytyä päivittäisistä toiminnoista itsenäisesti, kotihoidon avulla tai omaisten tai läheisten turvin.

MUUTOS:

Kotiin annettavien palvelujen tarpeen kasvaessa (asiakasmäärän – ikääntyneiden määrän - kasvu, tavoitteet 24/7 kotihoidosta, kotisairaalatoiminnan lisääminen) kotihoitoa ja –sairaalan toimintaa tulee vahvistaa 6 sairaanhoitajalla ja 4 lähihoitajalla. Kotihoidon vahvistaminen ja kotisairaalatoiminnan lisääminen mahdollistavat muut tarkoituksenmukaiset palveluverkkoratkaisut ja ovat soteuudistuksen mukaisia toimenpiteitä.

Palvelutarpeen kasvu toteutuu palveluverkkouudistuksesta riippumatta. Mikäli muu toiminta jatkaa entisellään, palvelutarpeen kasvusta johtuva henkilöstömäärän lisäys lisää kuntayhtymän kustannuksia. On myös huomioitava henkilöstön saatavuus, mikäli resurssia käytetään vanhalla tavalla muissa kuntayhtymän palveluissa.

Kotihoidon ja kotisairaalatoiminnan vahvistaminen

Talous

- Kotihoidon palvelutarve kasvaa lähivuosina kaikissa tapauksissa. Kotihoidon ja kotisairaalatoiminnan vahvistaminen LISÄÄ kustannuksia 377.000 euroa
- Palvelutarve kasvaa riippumatta palveluverkkomuutoksista. Mikäli mitään ei tehdä, tulee palvelutarpeen kasvusta johtuvat kustannukset nykyisten kustannusten päälle

Kuntalainen

- Kotihoidon ja kotisairaalatoiminnan vahvistaminen lisää kotiin annettavien palvelujen saatavuutta ja valikoimaa.
- Ajatusmallin muuttuminen: lääketieteellinen apu on mahdollista tuoda kotiin, eikä toipumisvaiheessa tarvitse olla sairaalassa.
- Palvelu paranee kun ammatillinen työpanos monipuolistuu ja henkilöstöresurssi lisääntyy.

Organisaatio/henkilöstö

- Henkilöstön määrä lisääntyy asiakasmäärän kasvun mukaan
- Kotisairaalan toiminnan tulee kehittyä nopean toiminnan ja akuutin hoidon yksiköksi.
- Osalla osastoilla toimivien henkilöiden tehtäväkuva ja/tai toimipaikka muuttuu.

Ympäristö

- Ei ympäristövaikutuksia

Neuvolapalvelujen resurssin tarkasteleminen lähivuosina

NYKYTILANNE:

Neuvolapalvelujen (äitiys- ja lastenneuvola, koulu- ja opiskelijaterveydenhuolto) tarve on alueella vähenemässä mm. lasten ja nuorten määrän vähentymisen myötä.

MUUTOS:

Resurssia tarkastellaan lähivuosina tarvetta vastaavaksi.

Talous

- Ei merkittäviä taloudellisia vaikutuksia. Vaikutukset toiminnallisia

Kuntalainen

- Ei merkittävää vaikutusta kuntalaisten saamaan palveluun. Neuvolapalvelun määrä suhteutetaan palvelutarpeeseen (lasten ja nuorten sekä raskauksien/synnytysten määrään)

Organisaatio/henkilöstö

- Vaikutukset henkilöstöön näkyvät resursseissa ja työtehtävien järjestelyn muodossa

Ympäristö

- Ei ympäristövaikutuksia

Selvitys: Laboratoriopalvelujen järjestäminen Nordlab Oy:n kanssa

NYKYTILANNE:

Laboratorionäytteiden otto tapahtuu lähipalveluna joka kunnassa. Vierianalytiikka tehdään kunnissa. Laboratoriopalvelujen tuottamisessa haasteeksi on muodostunut ammattitaitoisen henkilöstön saatavuus (analyysit), laiteinvestoinnit ja toimintavarmuuden ylläpitäminen.

MUUTOS:

Selvitetään mahdollisuus ostaa laboratoriopalvelut esim. Nordlabilta. Tavoitteena toimintavarmuuden säilyttäminen, ammattitaitoisen henkilöstön saatavuus ja investointiriskien poistuminen. On todennäköistä, että yhteistyö on nykyistä toimintaa kalliimpaa. Selvityksessä otetaan kantaa eri yhteistyömalleihin liikkeenluovutuksesta osittaiseen tai kokonaiseen ulkoistukseen tai analyysipalvelujen ostoon palvelusopimuksella

Selvitys: Laboratoriopalvelujen järjestäminen Nordlab Oy:n kanssa

Talous

- Selvityksellä ei taloudellisia vaikutuksia
- Todennäköisesti yhteistyö lisää kuntayhtymän laboratoriopalvelujen kustannuksia. Perustelu yhteistyön selvittämiseksi tulee toimintavarmuuden ja toiminnallisuuden lisäämisestä

Kuntalainen

- Mahdollisella yhteistyöllä ei ole kuntalaisten palveluihin vaikutusta
- Vähentää päällekkäisten/peräkkäisten laboratoriotutkimusten tarvetta.

Organisaatio/henkilöstö

- Vaikutukset henkilöstöön riippuvat yhteistyömallista ja valitusta toimintatavasta.
- Vaatii toiminnan muutosta ja toimivan palveluketjun, että osastot saavat vastaukset ajoissa ja kotiutusprosessi toimii.

Ympäristö

- Ei ympäristövaikutuksia

Ikäihmisten palvelurakenteen keventäminen

Palvelurakenteen keventämisen taustalla on useita tekijöitä, **joista ensimmäinen on ikäihmisten oma toive**. Suurin osa ikäihmisistä haluaa asua mahdollisimman pitkään omassa kodissa. Toinen tekijä on nyt jo henkilöstön saatavuuden haaste. Työkäisten määrä vähenee ja raskaat palvelut sitovat aina enemmän käsipareja kuin kevyemmät, joten työvoiman puute edellyttää painopisteen siirtämistä kotona asumisen tukemiseen. Viimeisenä tekijänä on taloudellinen näkökulma. Ympäri vuorokautisen palveluasumisen vähentämisestä saatavilla säästöillä voidaan tuottaa suuremmalle joukolle palveluita omiin koteihin.

Niukkenevat henkilöstöresurssit, yksittäisten henkilöiden osaamisen riittämättömyys sekä hoidettavien ongelmien monimutkaistuminen näkyvät sosiaali- ja terveydenhuollossa. Tästä syystä osaamisen yhdistäminen on tärkeää myös ikäihmisten hoidossa. Moniammatillisuus on yksi keskeisimmistä välineistä, jolla terveydenhuollon ja ikäihmisten palvelujen tämän hetken sekä tulevaisuuden haasteisiin voidaan vastata.

Palvelurakenteen muuttamista pystytään toteuttamaan asiakaslähtöisellä palveluohjauksella ja kotihoidon kehittämisellä, varhaisen tuen palvelukokonaisuuden vahvistamisella ja ympärivuorokautisen hoivan purkamisella. Muutostyön keinot ja välineet ovat konkreettisia ja vaikutuksiltaan laajoja. On tärkeää, että otettaessa käyttöön uusia toimintamalleja puretaan samalla vanhoja käytäntöjä. Uusien toimintamallien suunnittelussa on henkilöstön ideoilla suuri rooli.

Asiakaslähtöisyyttä voidaan lisätä myös **osallistamalla asiakkaita** yhä enemmän omaan hoitoonsa. Ikääntyvien tarpeisiin on liian pitkään suhtauduttu vähätellen näkökulman ollessa ikäihmisissä huollon ja hoivan kohteina kuin palveluiden kuluttajina. Asenteiden muutosta tarvitaan niin ammattilaisten kuin asiakkaiden keskuudessa. Muutosten onnistumisen kannalta on oleellista luoda yhteistä ymmärrystä siitä mitä asiakaslähtöiseen palvelumalliin - asutaan mahdollisimman pitkään omassa kodissa - siirtyminen merkitsee.

Ikäihmisten palvelurakenteen keventäminen: tehostetun palveluasumisen peittoprosentin pienentäminen 7 %:iin

Talous

- Vahvistaa merkittävästi taloutta, kun ympärivuorokautisen hoivan tarve vähenee.

Kuntalainen

- Palvelutarpeen määrittäminen tarkentuu, ja asukaskohtaisesti toimintakyky voi myös parantua, kun kotiin annettavia palveluja (esim. kuntoutus) vahvistetaan.
- Yhdenvertainen kohtelu, yhtenäisyys palvelutarpeen arvioinnissa ja palveluvalikoima lisääntyy.
- Kuntalaiset tarvitsevat tietoa, opastusta ja tukea uuden toimintamallin käyttöönoton aikana. Esim. kun asumispalveluiden sijaan tarkastellaan avuntarvetta vuorokauden sisällä (yöaikainen avuntarve).
- Edellyttää aktiivista hyvinvointityötä kunnissa
- Edellyttää kuntalaisen omaa aktiivisuutta oman terveyden ja toimintakyvyn ylläpitämisessä.

Organisaatio/henkilöstö

- Henkilöstön työhön tulee muutoksia, kun työn painopiste siirtyy enemmän kotihoitoon ja avopalveluun.
- Kotihoidossa, -kuntoutuksessa ja –sairaalassa tarvitaan henkilöstöä, jotta tavoitteeseen päästään.
- Asiakkaan ohjaus ja kuntouttava työote korostuu.

Ympäristö

- Ei merkittäviä ympäristövaikutuksia

Palveluverkko, Soteuudistus 2023 – uusi Selänne

”Sote-uudistuksessa perustason palveluja vahvistetaan ja painopistettä siirretään ehkäisevään työhön. Tavoitteena on varmistaa, että palvelut vastaavat ihmisten tarpeisiin ja ongelmiin voidaan puuttua ajoissa.

Palveluja kehitetään ja sovitetaan yhteen katkeamattomiksi palveluketjuiksi ja kokonaisuuksiksi. Sosiaali- ja terveysalan ammattilaiset ohjaavat ihmisen sellaisiin palveluihin, joista hän saa tarvitsemansa yksilöllisen avun oikea-aikaisesti.

Toimintatapoja ja digitaalisia ratkaisuja kehitetään ihmislähtöisesti. Kehittäminen perustuu laaja-alaiseen osaamiseen ja sosiaali- ja terveysalan ammattilaisten yhteistyöhön.

Ihmisen hyvinvointia ja terveyttä edistäviä palveluja kehitetään kokonaisuutena.”

**Soteuudistus.fi 31.7.2020*

Selänteen kuntayhtymän uusi palvelurakenne toteuttaa kaikkia soteuudistuksen pääperiaatteita.

Uudessa palvelurakenteessa alueen mm. akuutti vuodeosastohoito, arviointiyksikön toiminta ja hammashuolto järjestetään entistä keskitetympin. Lähipalvelujen tarjontaa tarkastellaan tarkoituksenmukaisuusperiaatteella – ei lukiten kiinteää päivä/vastaanottoaikamäärää. Kiireetön lääkärin vastaanotto löytyy edelleen joka kunnasta, mutta sellaisia palveluja, joita tarvitaan harvoin (ehkä vain kerran elämässä tai hyvin pienen ajan) pyritään keskittämään yhteen paikkaan.

Koko palveluverkkouudistus

Talous

- Vahvistaa kuntayhtymän kuntien taloutta merkittävästi
- Suurin yksittäinen taloutta sopeuttava keino jäsenkunnille
- Sopeutusmahdollisuuksia myös kuntien toimintaan (mm. tukipalvelut)
- Merkittäviä vaikutuksia investointien määrään.
- Uudistukset ovat soteuudistuksen tavoitteiden mukaisia.
- Mahdollisuus alentaa sotekustannuksia – ja lisätä kuntien valtionosuutta Soteuudistuksen jälkeen.
- Vähentää ostopalvelujen tarvetta.
- Elinvoimaa lisäävä: mm. Haapajärven asema asiointikuntana vahvistuu, paikallisten hoivayritysten toimintaedellytyksiä parannetaan.

Kuntalainen

- Kuntalaisten palvelut eivät vähene.
- Kuntalaisten saamien palvelujen laatu ei vähene.
- Palvelut on saatavissa alueella.
- Palvelujen sijaintipaikka saattaa muuttua.
- Lisää kuntalaisten liikkumista palvelujen tarpeen mukaan.
- Usein käytettävät palvelut säilyvät kunnissa.
- Harvemmin tarvittavat, lyhytaikaiset ja vaativat palvelut on keskitetty.
- Paikoin palvelutasoa ja –valikoimaa lisätään (kotihoito ja –sairaala)
- Palvelujen myöntämiskriteerejä ei muuteta tämän työn seurauksena.
- Uusia asiointikanavia otetaan käyttöön. Opastuksesta ja tiedottamisesta on huolehdittava.

Organisaatio/henkilöstö

- Työpaikat säilyvät alueella.
- Haapajärven osaston ja arviointiyksikön henkilöstölle muutokset merkittäviä. Muutostuesta on huolehdittava.
- Henkilöstömuutokset voidaan pääsääntöisesti toteuttaa organisaation sisällä ilman merkittäviä irtisanomisia.
- Tehtävien ja toimenkuvien uudistumista ja uusien toimintamallien opettelua
- Suurin osa henkilöstöstä ei koe muutoksia tehtävissään.
- Turvaa ammattitaitoisen henkilöstön saatavuuden kasvavassa palvelutarpeessa.
- Helpottaa töiden järjestelyä ja suunnittelua, kun toimitaan tiiviimmässä verkossa.
- Tuo toimintavarmuutta.

Ympäristö

- Ympäristövaikutukset vähäisiä.
- Rakentamistarpeen vähentyminen on myönteinen ympäristövaikutus
- Yksityisautoilun lisääntyminen vaikuttaa ympäristöön.